

BS/150/2013

OPINIE NA TEMAT PRZYCZYN
KATASTROFY POD SMOLEŃSKIEM.
CZY KONFERENCJA NAUKOWA
ROZSTRZYGNĘŁABY
WĄTPLIWOŚCI?

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 11 stycznia 2013 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

- ✓ Odsetek Polaków, do których chociażby w najmniejszym stopniu trafia argumentacja zwolenników tezy o wybuchu i które biorą pod uwagę możliwość, że prezydent Lech Kaczyński zginął w wyniku zamachu, wynosi w październiku 28%. W zamach nie wierzy większość dorosłych Polaków (56%), co szósty zaś (16%) nie ma zdania w tej sprawie.
- ✓ Nieaktualną już propozycję prezesa PAN Michała Kleibera zorganizowania konferencji naukowej, podczas której wszyscy specjaliści wypowiadający się publicznie w sprawie przyczyn katastrofy pod Smoleńskiem mogliby skonfrontować swoje hipotezy dotyczące przebiegu tej katastrofy, jeśli ich wystąpienia spełniałyby kryteria naukowe, popiera 47% ankietowanych, 30% jest przeciwnych temu pomysłowi, a 18% wyraża obojętność w tej sprawie.
- ✓ Zdecydowana większość badanych (72%) uznaje jednak, że nawet konferencja zorganizowana pod patronatem poważnej instytucji naukowej i trzymająca się standardów naukowych niczego nie rozstrzygnie, ponieważ nie przekona tych, którzy i tak wierzą w swoją wersję przebiegu i przyczyn katastrofy. Przeciwne zdanie na ten temat ma tylko 17% badanych.

W ostatnich tygodniach sprawa przyczyn katastrofy prezydenckiego samolotu pod Smoleńskiem wielokrotnie powracała w dyskursie publicznym. W czasie kolejnych posiedzeń i konferencji prasowych zespołu parlamentarnego, którego przewodniczącym jest Antoni Macierewicz, jego przedstawiciele prezentowali nowe hipotezy lub dowody mające potwierdzać wersję wybuchu. Tym razem jednak tezy te nie pozostawały bez odpowiedzi – przedstawiciele powołanej w tej sprawie rządowej komisji¹, której szefem jest Maciej Lasek, organizowali własne konferencje, w czasie których dyskwalifikowano lub dezawuowano dowody prezentowane przez zespół Macierewicza. Często krytycznie oceniano też samych ekspertów pracujących dla tego zespołu. Niedawno jeden z tych ekspertów przyznał, że skłamał na temat jakoby posiadanego przez siebie dowodu mającego potwierdzać prawdziwość hipotezy o wybuchu.

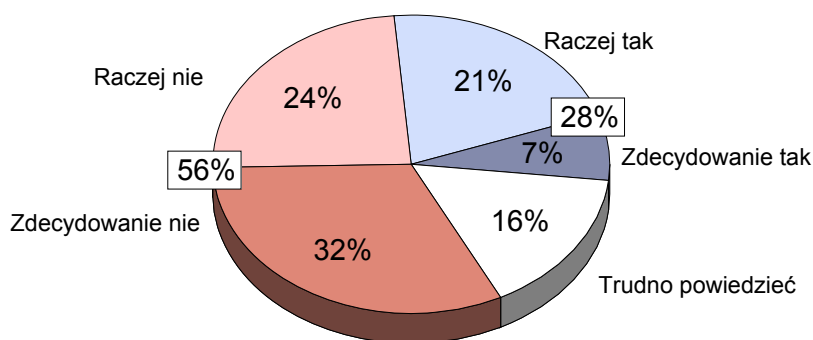
Jak te sprzeczne informacje i szum medialny wpływają na przekonania Polaków w tej sprawie? Próbowaliśmy to zbadać w naszym ostatnim sondażu². Trzeba zaznaczyć, że badanie to zostało zrealizowane przed II Konferencją Smoleńską, zorganizowaną przez Komitet Inspirujący i Doradczy oraz Komitet Naukowy zespołu Macierewicza, podczas której przedstawiono nowe hipotezy, m.in. tę, jakoby słynna brzoza była ścięta lub złamana jeszcze przed dniem katastrofy.

Odsetek Polaków, do których chociażby w najmniejszym stopniu trafia argumentacja zwolenników tezy o wybuchu i którzy biorą pod uwagę możliwość, że prezydent Lech Kaczyński zginął w wyniku zamachu, wynosi w październiku 28%. W zamach nie wierzy większość dorosłych Polaków (56%), co szósty zaś (16%) nie ma wyrobionego zdania w tej sprawie.

¹ Jego oficjalna nazwa brzmi: „Zespół do spraw wyjaśniania opinii publicznej treści informacji i materiałów dotyczących przyczyn i okoliczności katastrofy lotniczej z dnia 10 kwietnia 2010 r. pod Smoleńskiem”.

² Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (281) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganych komputerowo (CAPI) w dniach 3–9 października 2013 roku na liczącej 1066 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

RYS. 1. CZY UWAŻA PAN(I), ŻE PREZYDENT LECH KACZYŃSKI MÓGL PONIEŚĆ ŚMIERĆ W WYNIKU ZAMACHU?

Liczba osób poważnie biorących pod uwagę wersję zamachu była najwyższa w lutym bieżącego roku, trzy miesiące po głośnym artykule w „Rzeczpospolitej” stwierdzającym, że na wraku samolotu znaleziono ślady materiałów wybuchowych i fakt ten jest ukrywany. Obecnie odsetek respondentów skłaniających się ku tezie o zamachu obniżył się do poziomu rejestrowanego w trzech kolejnych pomiarach z 2012 roku. Jest on jednak minimalnie wyższy niż w pierwszym pomiarze (w maju 2012), a co wyraźniejsze – odsetek osób odrzucających tezę o zamachu nie jest już tak duży jak wówczas. Można przypuszczać, że wielokrotnie powtarzane tezy zespołu Macierewicza sprawiły, iż pewna część badanych zwątpiła w prawdziwość ustaleń komisji rządowej, a nieliczni z nich także uwierzyli w wiarygodność hipotez zespołu parlamentarnego.

Tabela 1

Czy uważa Pan(i), że prezydent Lech Kaczyński mógł ponieść śmierć w wyniku zamachu?	Wskazania respondentów według terminów badań									
	V 2012		X 2012		XI 2012		II 2013		X 2013	
	w procentach									
Zdecydowanie tak	8	25	8	26	7	26	11	33	7	28
Raczej tak	17		18		19		22		21	
Raczej nie	25	63	28	62	27	56	23	51	24	56
Zdecydowanie nie	38		34		29		28		32	
Trudno powiedzieć	12		12		18		16		16	

W wersję zamachu wierzy ponad połowa zwolenników PiS (54%). Sympatycy pozostałych partii, a także osoby niezdecydowane, na kogo głosować, oraz bierne politycznie i niewybierające się na ewentualne wybory w większości odrzucają tę hipotezę. W porównaniu z pomiarem z lutego w elektoracie PiS odsetek zwolenników hipotez prezentowanych przez Antoniego Macierewicza zmniejszył się o 5 punktów.

Tabela 2

Potencjalne elektoraty	Czy uważa Pan(i), że prezydent Lech Kaczyński mógł ponieść śmierć w wyniku zamachu?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PiS	54	27	19
Ruch Palikota	24	76	0
PO	12	84	5
SLD	9	82	9
PSL	7	61	32
Niezdecydowani	26	52	23
Niegłosujący	28	55	17

Największa grupa badanych (45%) jest zdania, że dla wyjaśnienia przyczyn i okoliczności katastrofy pod Smoleńskiem rząd wiele zrobił, ale dopuścił się też wielu zaniechań. Prawie jedna trzecia (31%) krytycznie ocenia postępowanie rządu w tej sprawie i jest zdania, że przez jego zaniedbania straciliśmy możliwość rzetelnego wyjaśnienia przyczyn tej katastrofy. Od października 2012 roku odsetek ocen negatywnych praktycznie pozostaje na tym samym poziomie. W tym czasie natomiast ponownie zwiększyła się liczba pozytywnych ocen polityki rządu w tej sprawie i obecnie jest taka sama jak w sierpniu 2011 roku (17%). O ile jednak w długim okresie odsetek ocen pozytywnych ulega wahaniom, o tyle liczba ocen negatywnych wzrosła, co ponownie potwierdza fakt, że zarzuty wobec rządu i wielokrotnie powtarzane tezy zespołu Macierewicza trafiły do przekonania części Polaków.

Tabela 3

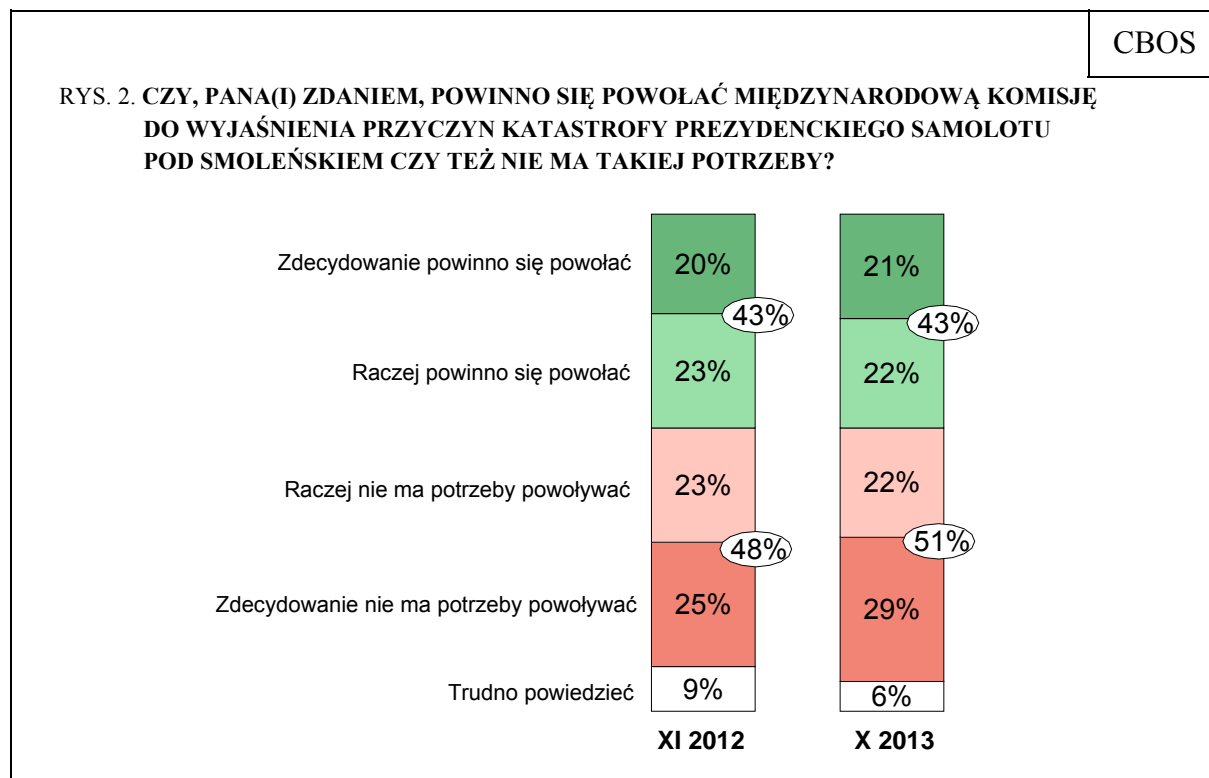
Jak ocenia Pan(i) działania polskiego rządu w sprawie wyjaśnienia przyczyn i okoliczności katastrofy pod Smoleńskiem?	Wskazania respondentów według terminów badań						
	III 2011	VIII 2011	V 2012	X 2012	XI 2012	II 2013	X 2013
	w procentach						
Rząd zrobił w tej sprawie wszystko, co możliwe	11	17	16	13	13	12	17
Rząd wiele zrobił w tej sprawie, ale dopuścił się też wielu zaniechań	61	47	53	50	50	51	45
Tak naprawdę rząd zaniechał wszelkich możliwości rzetelnego wyjaśnienia tej katastrofy	20	23	23	30	30	29	31
Trudno powiedzieć	8	13	8	7	7	8	8

Zdecydowanie najbardziej krytyczni wobec rządu pozostają wyborcy PiS. Negatywne opinie w tej kwestii nieco częściej niż inni wyrażają zwolennicy Ruchu Palikota, a także wyborcy niezdecydowani oraz respondenci niewybierający się na ewentualne wybory. Relatywnie najlepiej działania rządu w tej sprawie oceniają sympatycy PO, jednak nawet wśród nich ponad połowa ma większe lub mniejsze zastrzeżenia do tych działań.

Tabela 4

Potencjalne elektoraty	Jak ocenia Pan(i) działania polskiego rządu w sprawie wyjaśnienia przyczyn i okoliczności katastrofy pod Smoleńskiem?			
	Rząd zrobił w tej sprawie wszystko, co możliwe	Rząd wiele zrobił w tej sprawie, ale dopuścił się też wielu zaniechań	Tak naprawdę rząd zaniechał wszelkich możliwości rzetelnego wyjaśnienia tej katastrofy	Trudno powiedzieć
	w procentach			
PiS	3	30	63	4
Ruch Palikota	12	63	26	0
PSL	16	57	18	9
SLD	34	50	15	1
PO	42	49	7	3
Niezdecydowani	16	52	24	8
Niegłosujący	14	43	31	12

Nieco ponad połowa ankietowanych (51%) uważa, że nie ma potrzeby powoływać międzynarodowej komisji w sprawie badania przyczyn katastrofy prezydenckiego samolotu pod Smoleńskiem. Ponad dwie piąte badanych (43%) dostrzega jednak celowość takiej inicjatywy. Od zeszłego roku liczba zwolenników powołania międzynarodowej komisji w tej sprawie nie uległa zmianie, natomiast minimalnie zwiększył się odsetek przeciwników takiego pomysłu.

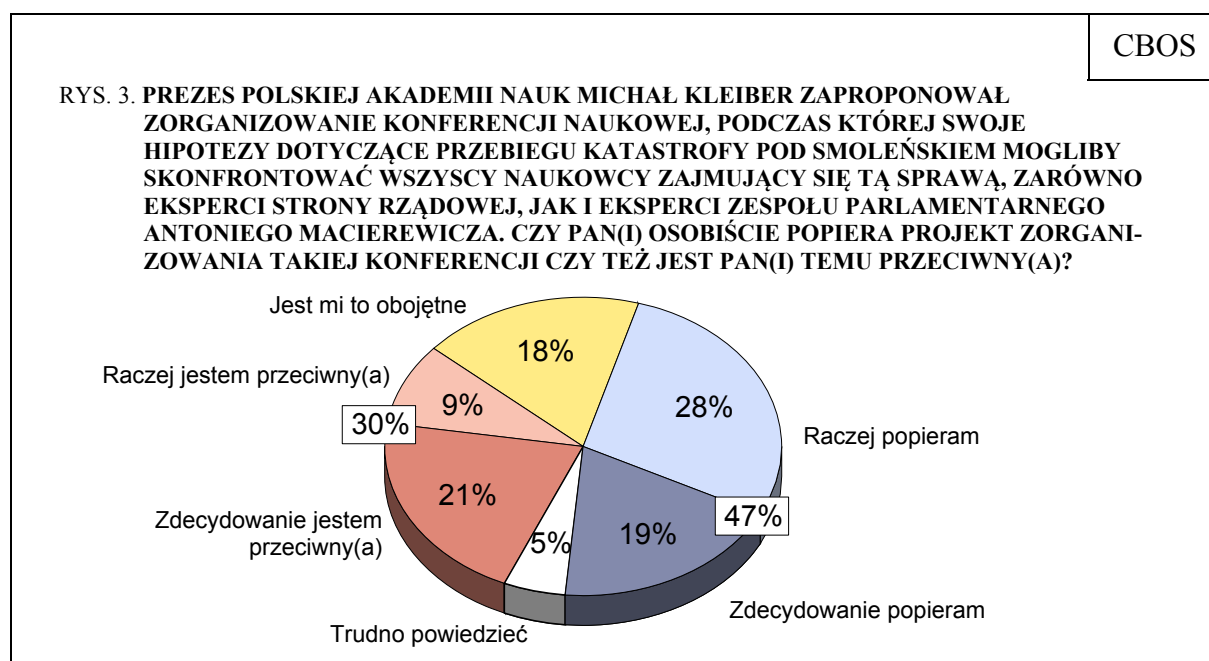

Co zrozumiałe, zwolennikami odwołania się w tej sprawie do międzynarodowego arbitrażu są przede wszystkim ci, którzy poważnie traktują hipotezę, że prezydent Lech Kaczyński wraz z towarzyszącymi mu osobami zginął w wyniku celowych działań osób trzecich, nie zaś nieszczęśliwego wypadku. Ponad trzy czwarte respondentów wierzących w wersję zamachu chciałoby powołania międzynarodowej komisji do wyjaśnienia przyczyn katastrofy prezydenckiego samolotu (79%), badani akceptujący wersję oficjalną są przeciwni takiemu pomysłowi (73%).

Tabela 5

Czy uważa Pan(i), że prezydent Lech Kaczyński mógł ponieść śmierć w wyniku zamachu?	Czy, Pana(i) zdaniem, powinno się powołać międzynarodową komisję do wyjaśnienia przyczyn katastrofy prezydenckiego samolotu pod Smoleńskiem czy też nie ma takiej potrzeby?		
	Powinno się powołać	Nie ma potrzeby powoływać	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Tak	79	19	2
Nie	24	73	3
Trudno powiedzieć	45	28	27

Propozycję prezesa PAN Michała Kleibera (z której skądinąd wnioskodawca już się wycofał), by zorganizować konferencję naukową, podczas której naukowcy, eksperci z różnych dziedzin wypowiadający się publicznie w sprawie przyczyn katastrofy pod Smoleńskiem – jeśli ich wystąpienia spełniałyby kryteria naukowe – mogliby skonfrontować swoje hipotezy dotyczące przebiegu tej katastrofy, popiera 47% ankietowanych, 30% jest przeciwnych temu pomysłowi, a 18% wyraża obojętność w tej sprawie.

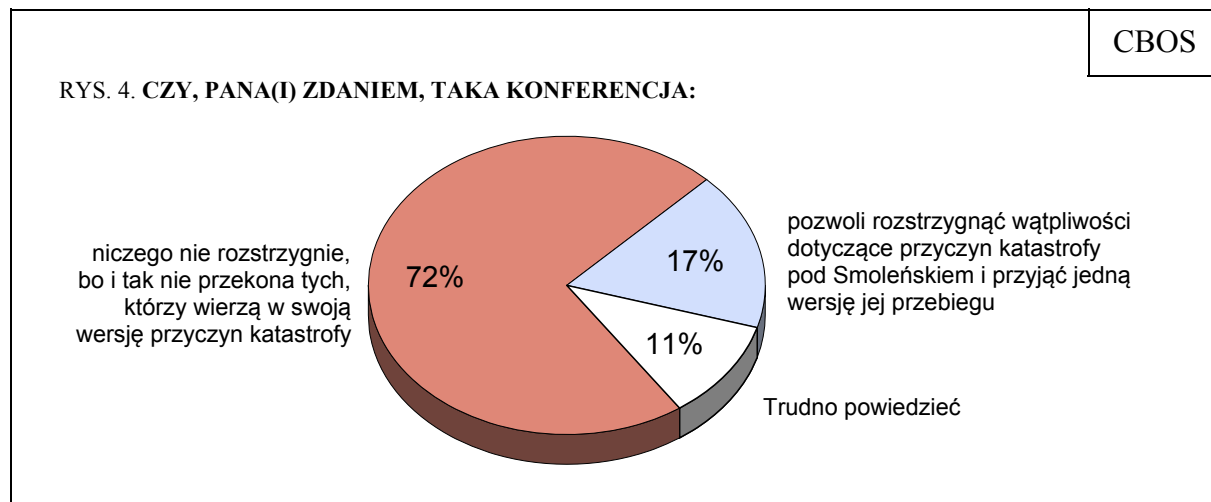

Również ta propozycja spotyka się z największym poparciem osób niewierzących w oficjalną wersję przyczyn katastrofy, czyli nieszczęśliwy wypadek. Prawie trzy czwarte zwolenników hipotezy wybuchu popiera pomysł zorganizowania takiej konferencji (74%). Opowiada się za nim także połowa osób niemających zdania w kwestii przyczyn katastrofy prezydenckiego samolotu. Wśród respondentów odrzucających wersję zamachu największa grupa nie widzi sensu organizowania takiej konferencji (44%), jednak tylko niewiele mniejszy odsetek spośród nich jest zdania, że tego rodzaju konfrontacja sprzecznych tez, ograniczona wymaganiami, jakie stawia nauka, nie zaszkodziłaby wyjaśnieniu przyczyn tej katastrofy, a zwłaszcza ich społecznemu postrzeganiu (34%).

Tabela 6

Czy uważa Pan(i), że prezydent Lech Kaczyński mógł ponieść śmierć w wyniku zamachu?	Prezes Polskiej Akademii Nauk Michał Kleiber zaproponował zorganizowanie konferencji naukowej, podczas której swoje hipotezy dotyczące przebiegu katastrofy pod Smoleńskiem mogliby skonfrontować wszyscy naukowcy zajmujący się tą sprawą, zarówno eksperci strony rządowej, jak i eksperci zespołu parlamentarnego Antoniego Macierewicza. Czy Pan(i) osobiście popiera projekt zorganizowania takiej konferencji czy też jest Pan(i) temu przeciwny(a)?			
	Popieram	Jest mi to obojętne	Jestem przeciwny(a)	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Tak	74	11	11	4
Nie	34	20	44	3
Trudno powiedzieć	50	22	15	14

Zdecydowana większość badanych (72%) uznaje jednak, że nawet konferencja zorganizowana pod patronatem poważnej instytucji naukowej i trzymająca się standardów naukowych niczego nie rozstrzygnie, ponieważ nie przekona tych, którzy i tak wierzą w swoją wersję katastrofy. Przeciwnego zdania jest tylko 17% ankietowanych.

Głównym źródłem niechęci do pomysłu organizowania konferencji naukowej, której propozycję przedstawił prof. Michał Kleiber, jest brak przekonania co do jej realnych skutków. Zdecydowana większość badanych powątpiewa, by taka konferencja rozwiązała wątpliwości dotyczące przyczyn katastrofy pod Smoleńskiem, ponieważ w tej chwili postrzeganie tych przyczyn to bardziej kwestia wiary niż przekonań opierających się na racjonalnych przesłankach. Nawet wśród osób popierających ideę konferencji ponad połowa wątpi w jej sens.

Tabela 7

Czy Pan(i) osobiście popiera projekt zorganizowania konferencji naukowej, zaproponowanej przez Michała Kleibera, czy też jest Pan(i) temu przeciwny(a)?	Czy, Pana(i) zdaniem, taka konferencja:		
	pozwoli rozstrzygnąć wątpliwości dotyczące przyczyn katastrofy pod Smoleńskiem i przyjąć jedną wersję jej przebiegu	niczego nie rozstrzygnie, bo i tak nie przekona tych, którzy wierzą w swoją wersję przyczyn katastrofy	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Popieram	35	52	12
Jest mi to obojętne	3	86	11
Nie popieram	0	98	2
Trudno powiedzieć	2	48	50

W skuteczność tego rodzaju konferencji naukowej, która przybliżyłaby nas do jednoznacznego rozstrzygnięcia wątpliwości w sprawie katastrofy pod Smoleńskiem, powątpiewają wszyscy, choć przeciwnicy hipotezy zamachu nieco częściej niż pozostali.

Tabela 8

Czy uważa Pan(i), że prezydent Lech Kaczyński mógł ponieść śmierć w wyniku zamachu?	Czy, Pana(i) zdaniem, taka konferencja:		
	pozwoli rozstrzygnąć wątpliwości dotyczące przyczyn katastrofy pod Smoleńskiem i przyjąć jedną wersję jej przebiegu	niczego nie rozstrzygnie, bo i tak nie przekona tych, którzy wierzą w swoją wersję przyczyn katastrofy	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Tak	31	61	8
Nie	10	83	7
Trudno powiedzieć	21	52	27

Większość dorosłych Polaków nie wierzy w hipotezę zamachu, natomiast do nieco ponad jednej czwartej trafia argumentacja zwolenników tezy o wybuchu, dlatego biorą oni

pod uwagę możliwość, że prezydent Lech Kaczyński zginął w wyniku zamachu. Działalność zespołu Antoniego Macierewicza, a także popełnione przez komisję rządową błędy sprawiły, że w ciągu ostatnich siedemnastu miesięcy wiara w oficjalne wyjaśnienia na temat przyczyn katastrofy prezydenckiego samolotu pod Smoleńskiem nieco się obniżyła.

Osoby, które podzielają wątpliwości co do prawdziwości ustaleń komisji rządowej, chętniej akceptują wszelkie projekty powołania dodatkowych ciał mających weryfikować lub jeszcze raz analizować przesłanki i dowody, na których opierają się orzeczenia komisji Jerzego Millera. Z jednej strony chciałyby powołania międzynarodowej komisji, która jeszcze raz zbadalaby przyczyny tej katastrofy. Z drugiej strony częściej popierają pomysł prof. Michała Kleibera (skądinąd w tej chwili już nieaktualny), by zorganizować konferencję naukową pod auspicjami PAN, w czasie której swoje hipotezy skonfrontowałiby wszyscy specjaliści wypowiadający się publicznie na temat przyczyn katastrofy, jeśli ich wystąpienia spełniałyby kryteria naukowe. Jedną z trudności w realizacji tego pomysłu jest to, że o owych kryteriach naukowości ktoś lub jakieś gremium musiałoby orzec. Przy tego rodzaju zaś „akceptacji” bądź „odrzuceniu” zawsze może się pojawić zarzut stronniczości.

Wydaje się, że brak powszechnie uznawanych autorytetów, do czego doprowadziła polityzacja prawie wszystkich aspektów życia publicznego, w wyniku specyficznego stylu uprawiania polityki i długoletniej „wojny totalnej” PiS z PO, uniemożliwia w tej chwili racjonalne rozstrzygnięcie tego sporu. Można sądzić, że o ile nie pojawią się nowe fakty, Polacy w sprawie interpretacji przyczyn katastrofy pod Smoleńskiem jeszcze długo pozostaną podzielnymi: na liczniejszą grupę tych, którzy ufają oficjalnym strukturom państwa, ich kompetencji, rzetelności i dobrej woli, oraz tych, których żadne oficjalne wyjaśnienie nie zadowoli.

Opracował
Krzysztof PANKOWSKI

A N E K S

Tabela 1

		Czy uważa Pan(i), że prezydent Lech Kaczyński mógł ponieść śmierć w wyniku zamachu?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		28	56	16	1058
Płeć	Mężczyźni	26	61	12	508
	Kobiety	29	51	20	551
Wiek	18-24 lata	37	55	8	124
	25-34	34	56	10	214
	35-44	24	60	17	179
	45-54	25	58	17	171
	55-64	27	53	20	185
	65 lat i więcej	21	53	26	186
Miejsce zamieszkania	Wieś	35	45	19	406
	Miasto do 19 999	22	61	17	171
	20 000 - 99 999	28	56	17	195
	100 000 - 499 999	25	65	10	175
	500 000 i więcej mieszk.	13	73	14	112
Wykształcenie	Podstawowe	34	43	22	231
	Zasadnicze zawodowe	33	49	17	263
	Średnie	28	59	13	352
	Wyższe	13	73	13	212
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	11	77	12	106
	Średni personel, technicy	26	66	8	36
	Pracownicy adm.-biurowi	6	69	25	61
	Pracownicy usług	35	54	10	73
	Robotnicy wykwalifikowani	29	60	11	135
	Robotnicy niewykwalifik.	47	46	7	60
	Rolnicy	31	49	20	47
Pracujący na własny rach.	15	76	9	51	
Bierni zawodowo	Renciści	29	49	22	66
	Emeryci	22	52	26	222
	Uczniowie i studenci	37	55	8	66
	Bezrobotni	46	39	15	84
	Gospodynie domowe i inni	39	37	24	52
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	19	65	16	142
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	26	58	15	114
	sekt. pryw. poza rolnict.	24	69	7	242
	prywatnym gosp. rolnym	38	50	11	50
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	51	30	20	149
	501-750	34	54	12	109
	751-1000	32	51	18	153
	1001-1500	23	61	16	190
	Powyżej 1500 zł	13	72	15	225
Ocena własnych war. mater.	Złe	36	44	20	135
	Średnie	30	51	19	492
	Dobre	22	66	13	431
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	33	46	21	45
	Raz w tygodniu	32	51	17	451
	1-2 razy w miesiącu	28	58	14	182
	Kilka razy w roku	27	57	16	237
	W ogóle nie uczestniczy	12	71	16	143
Poglądy polityczne	Lewica	19	71	10	169
	Centrum	30	60	11	369
	Prawica	29	54	17	301
	Trudno powiedzieć	29	41	30	219

Tabela 2

		Jak ocenia Pan(i) działania polskiego rządu w sprawie wyjaśnienia przyczyn i okoliczności katastrofy pod Smoleńskiem?				Liczba osób
		Rząd zrobił w tej sprawie wszystko, co możliwe	Rząd wiele zrobił w tej sprawie, ale dopuścił się też wielu zaniechań	Tak naprawdę rząd zaniechał wszelkich możliwości rzetelnego wyjaśnienia tej katastrofy	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		17	45	31	8	1058
Płeć	Mężczyźni	17	45	31	7	508
	Kobiety	16	45	31	8	550
Wiek	18-24 lata	18	39	30	12	124
	25-34	14	51	31	4	212
	35-44	18	50	26	6	180
	45-54	11	50	34	5	170
	55-64	18	37	36	8	186
	65 lat i więcej	22	38	29	11	186
Miejsce zamieszkania	Wieś	12	42	37	9	406
	Miasto do 19 999	17	49	26	7	172
	20 000 - 99 999	17	48	27	8	194
	100 000 - 499 999	21	44	29	6	174
	500 000 i więcej mieszk.	26	42	26	6	111
Wykształcenie	Podstawowe	17	35	34	15	233
	Zasadnicze zawodowe	12	45	36	8	263
	Średnie	18	46	30	6	353
	Wyższe	21	52	24	3	209
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	25	48	23	3	102
	Średni personel, technicy	19	61	18	1	37
	Pracownicy adm.-biurowi	19	58	19	4	61
	Pracownicy usług	9	43	38	10	73
	Robotnicy wykwalifikowani	15	47	33	5	135
	Robotnicy niewykwalifik.	14	43	37	6	61
	Rolnicy	7	57	27	9	47
Pracujący na własny rach.	17	58	19	7	51	
Bierni zawodowo	Renciści	17	40	33	10	66
	Emeryci	21	38	30	12	222
	Uczniowie i studenci	20	34	32	14	66
	Bezrobotni	13	43	40	5	84
	Gospodynie domowe i inni	7	34	54	5	52
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	19	50	27	4	142
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	16	46	30	8	114
	sekt. pryw. poza rolnict.	16	53	26	5	241
	prywatnym gosp. rolnym	5	58	33	4	50
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	5	42	44	9	150
	501-750	13	40	39	8	107
	751-1000	16	44	32	8	153
	1001-1500	18	50	27	5	190
	Powyżej 1500 zł	29	43	24	5	222
Ocena własnych war. mater.	Złe	14	31	48	8	134
	Średnie	13	47	30	9	494
	Dobre	22	46	27	6	430
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	14	34	40	12	47
	Raz w tygodniu	14	44	35	7	452
	1-2 razy w miesiącu	14	53	26	8	180
	Kilka razy w roku	17	46	31	6	236
	W ogóle nie uczestniczy	29	38	22	10	144
Poglądy polityczne	Lewica	30	49	19	3	169
	Centrum	14	53	25	7	369
	Prawica	14	39	45	2	300
	Trudno powiedzieć	14	35	32	19	220

Tabela 3

		Czy, Pana(i) zdaniem, powinno się powołać międzynarodową komisję do wyjaśnienia przyczyn katastrofy prezydenckiego samolotu pod Smoleńskiem czy też nie ma takiej potrzeby?			Liczba osób
		Powinno się powołać	Nie ma potrzeby powoływać	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		43	51	6	1056
Płeć	Mężczyźni	45	51	4	508
	Kobiety	41	51	9	548
Wiek	18-24 lata	50	45	5	124
	25-34	42	55	3	212
	35-44	46	51	3	180
	45-54	43	51	5	170
	55-64	45	49	6	185
	65 lat i więcej	34	51	15	185
Miejsce zamieszkania	Wieś	48	45	8	404
	Miasto do 19 999	40	55	5	169
	20 000 - 99 999	43	50	7	194
	100 000 - 499 999	39	55	6	175
	500 000 i więcej mieszk.	35	63	2	113
Wykształcenie	Podstawowe	42	46	12	230
	Zasadnicze zawodowe	52	44	4	262
	Średnie	42	51	7	353
	Wyższe	34	64	2	212
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	35	62	3	105
	Średni personel, technicy	42	55	3	37
	Pracownicy adm.-biurowi	39	57	4	62
	Pracownicy usług	55	42	3	73
	Robotnicy wykwalifikowani	43	54	3	135
	Robotnicy niewykwalifik.	50	48	1	60
	Rolnicy	48	42	10	47
Pracujący na własny rach.	26	71	4	51	
Bierni zawodowo	Renciści	49	44	8	66
	Emeryci	35	51	14	220
	Uczniowie i studenci	52	43	6	66
	Bezrobotni	49	47	4	84
	Gospodynie domowe i inni	57	36	7	50
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	47	52	1	143
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	41	53	6	114
	sekt. pryw. poza rolnict.	38	59	2	242
	prywatnym gosp. rolnym	50	45	5	50
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	60	33	7	146
	501-750	54	42	4	109
	751-1000	39	53	8	153
	1001-1500	39	55	6	191
	Powyżej 1500 zł	33	62	5	224
Ocena własnych war. mater.	Złe	51	40	9	135
	Średnie	43	49	8	490
	Dobre	40	56	4	430
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	58	31	12	45
	Raz w tygodniu	49	45	6	450
	1-2 razy w miesiącu	37	55	8	182
	Kilka razy w roku	43	54	3	235
	W ogóle nie uczestniczy	28	65	6	143
Poglądy polityczne	Lewica	32	65	3	168
	Centrum	42	53	4	367
	Prawica	52	44	4	301
	Trudno powiedzieć	39	46	15	220

Tabela 4

		Prezes Polskiej Akademii Nauk Michał Kleiber zaproponował zorganizowanie konferencji naukowej, podczas której swoje hipotezy dotyczące przebiegu katastrofy pod Smoleńskiem mogliby skonfrontować wszyscy naukowcy zajmujący się tą sprawą, zarówno eksperci strony rządowej, jak i eksperci zespołu parlamentarnego Antoniego Macierewicza. Czy Pan(i) osobiście popiera projekt zorganizowania takiej konferencji czy też jest Pan(i) temu przeciwny(a)?				Liczba osób
		Popieram	Jest mi to obojętne	Jestem przeciwny(a)	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		47	18	30	5	1061
Płeć	Mężczyźni	49	15	34	3	509
	Kobiety	46	20	27	7	552
Wiek	18-24 lata	53	19	25	3	124
	25-34	48	20	30	2	214
	35-44	48	22	25	5	183
	45-54	45	15	36	4	171
	55-64	47	14	35	4	185
	65 lat i więcej	45	17	27	10	185
Miejsce zamieszkania	Wieś	48	20	26	6	406
	Miasto do 19 999	48	19	26	7	172
	20 000 - 99 999	50	15	31	4	195
	100 000 - 499 999	47	17	34	2	175
	500 000 i więcej mieszk.	39	15	43	3	113
Wykształcenie	Podstawowe	40	24	25	11	231
	Zasadnicze zawodowe	50	17	30	3	263
	Średnie	51	16	30	3	353
	Wyższe	46	15	35	4	214
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	46	14	36	3	106
	Średni personel, technicy	57	12	32		37
	Pracownicy adm.-biurowi	40	20	31	9	63
	Pracownicy usług	49	10	37	5	73
	Robotnicy wykwalifikowani	52	16	31	1	135
	Robotnicy niewykwalifik.	43	21	34	2	61
	Rolnicy	42	19	34	5	47
	Pracujący na własny rach.	32	30	36	2	51
Bierni zawodowo	Renciści	46	14	30	10	66
	Emeryci	45	18	28	10	220
	Uczniowie i studenci	65	15	16	4	66
	Bezrobotni	46	27	25	1	84
	Gospodynie domowe i inni	54	16	24	6	52
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	54	13	30	3	145
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	46	16	33	4	114
	sekt. pryw. poza rolnict.	41	20	36	2	243
	prywatnym gosp. rolnym	44	18	36	3	50
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	52	21	23	4	149
	501-750	49	15	30	6	109
	751-1000	42	19	31	8	153
	1001-1500	52	20	25	3	191
	Powyżej 1500 zł	47	13	39	2	225
Ocena własnych war. mater.	Złe	47	17	26	9	135
	Średnie	48	19	27	6	493
	Dobre	47	16	35	2	433
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	59	14	18	8	47
	Raz w tygodniu	52	16	27	5	453
	1-2 razy w miesiącu	47	19	27	6	182
	Kilka razy w roku	44	20	32	3	237
	W ogóle nie uczestniczy	33	20	43	4	143
Poglądy polityczne	Lewica	45	14	39	2	168
	Centrum	45	20	32	3	371
	Prawica	62	11	25	2	301
	Trudno powiedzieć	33	27	26	15	221

Tabela 5

		Czy, Pana(i) zdaniem, taka konferencja:			Liczba osób
		pozwoli rozstrzygnąć wątpliwości dotyczące przyczyn katastrofy pod Smoleńskiem i przyjąć jedną wersję jej przebiegu	niczego nie rozstrzygnie, bo i tak nie przekona tych, którzy wierzą w swoją wersję przyczyn katastrofy	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		17	72	11	1061
Płeć	Mężczyźni	18	74	8	508
	Kobiety	17	70	14	553
Wiek	18-24 lata	25	66	9	124
	25-34	17	75	9	214
	35-44	14	75	10	183
	45-54	16	75	9	172
	55-64	18	70	11	184
	65 lat i więcej	17	66	17	185
Miejsce zamieszkania	Wieś	19	67	14	405
	Miasto do 19 999	12	78	10	172
	20 000 - 99 999	21	69	10	195
	100 000 - 499 999	19	73	8	175
	500 000 i więcej mieszk.	12	81	7	113
Wykształcenie	Podstawowe	19	66	16	231
	Zasadnicze zawodowe	18	72	11	262
	Średnie	18	72	10	353
	Wyższe	15	77	8	214
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	16	77	7	106
	Średni personel, technicy	16	66	18	37
	Pracownicy adm.-biurowi	15	68	17	63
	Pracownicy usług	18	76	6	74
	Robotnicy wykwalifikowani	14	80	7	135
	Robotnicy niewykwalifik.	21	77	2	61
	Rolnicy	5	72	23	47
	Pracujący na własny rach.	8	87	5	51
Bierni zawodowo	Renciści	12	72	16	65
	Emeryci	19	65	16	220
	Uczniowie i studenci	33	57	9	66
	Bezrobotni	20	74	5	84
	Gospodynie domowe i inni	26	60	13	52
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	20	72	7	145
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	17	78	6	115
	sekt. pryw. poza rolnict.	12	79	9	243
	prywatnym gosp. rolnym	5	80	15	50
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	22	65	13	149
	501-750	19	70	11	108
	751-1000	18	71	11	153
	1001-1500	17	76	8	191
	Powyżej 1500 zł	16	75	9	225
Ocena własnych war. mater.	Złe	18	73	9	135
	Średnie	16	70	14	494
	Dobre	19	73	8	432
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	32	53	15	47
	Raz w tygodniu	19	69	12	452
	1-2 razy w miesiącu	13	78	9	183
	Kilka razy w roku	17	73	10	237
	W ogóle nie uczestniczy	16	76	9	143
Poglądy polityczne	Lewica	14	78	8	168
	Centrum	17	75	8	371
	Prawica	23	68	9	300
	Trudno powiedzieć	14	65	21	222